

NATIONALE ENQUÊTE

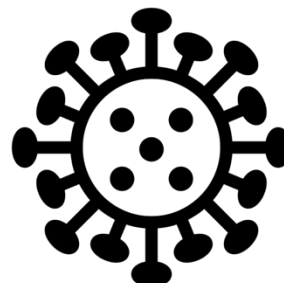
‘DE ENERGIE VAN WERKEND NEDERLAND IN CORONATIJD’

ONDERZOEKSWHITEPAPER
APRIL 2020

‘DE ENERGIE VAN WERKEND NEDERLAND IN CORONATIJD’

Om ons tegen het oprukkende coronavirus te beschermen, zijn hele delen van de economie en samenleving afgegrensd sinds medio maart. De herhaaldelijk klinkende smeebede van onze minister-president om alsjeblieft thuis te blijven is veelzeggend. Klassieke vrijheden om gebruik te maken van de publieke ruimte zijn vergaand ingeperkt. We zijn massaal veroordeeld tot een huiselijk bestaan.

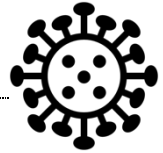
Wat doet dit met onze energie? Gaan we er fysiek, emotioneel, mentaal en sociaal onder gebukt, zoals sommige mediaberichten suggereren? Of leidt het coronavirus juist tot nieuw elan? Is er naast alle onheil ook sprake van hoopvolle tendensen? Zijn we minder gestrest en zelfstandiger geworden? Brengt het thuiswerken behalve spanningen op het privévlak ook positieve effecten teweeg? En hoe werken we samen met collega's? En welke verschillen springen er in het oog als het gaat om diverse groepen binnen de Nederlandse arbeidsbevolking? **Kortom, hoe gaat werkend Nederland om met de nieuwe situatie?**

We stelden deze vragen uit pure nieuwsgierigheid. Om te weten te komen wat zich nu werkelijk in de hoofden van mensen afspeelt. Maar ook om veelgehoorde boude beweringen over wat er momenteel speelt nader te onderzoeken. Honderden mensen hebben op onze oproep gereageerd. Waarvoor onze dank.

Aan de hand van de onderstaande resultaten heb je een spiegel waarmee je je eigen situatie beter en objectiever kunt bekijken. Daarnaast kunnen de onderzoeksresultaten ook als verrekijker fungeren. Want de toekomst van het werk wordt vandaag gebouwd. FUTURE TODAY. De toekomst is nu al begonnen. Laten we de resultaten van deze momentopname dan ook met het oog bekijken op wat het aanstaande post-coronatiidperk ons straks zal bieden.

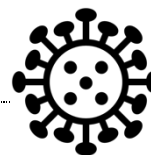
Hans van der Loo en Patrick Davidson, april 2020 | www.energyfinder.nl

SAMENVATTING VAN HET ONDERZOEK

- De Nederlandse samenleving en economie kwamen medio maart 2020 abrupt tot stilstand door de lockdown die de regering afkondigde. Analyse van deze online enquête roept bij ons het beeld op van een **hogesnelheidstrein die met een noodrem tot stoppen wordt gebracht**. Na van de eerste schok bekomen te zijn, kijken de reizigers verwonderd om zich heen. Om vervolgens in actie te komen om te zien of er mogelijkheden zijn om zich uit deze situatie te bevrijden. Hetzelfde zien we met het gros van werkend Nederland gebeuren. Ook al zitten we na die noodstop gedwongen thuis, we zitten niet bij de pakken neer.
- Uit dit onderzoek komt een **dubbelbeeld** naar voren. We zien zowel coronakracht als coronakramp. Met **coronakracht** doelen we op het feit dat de respondenten aangeven fysiek fit te zijn en dat ze mentaal hoog scoren op dimensies als autonomie, positief denken en zelfvertrouwen. Het beeld van de meting in het tijdperk **After corona** (AC, april 2020) is op diverse fronten positiever dan de metingen **Before corona** (BC). Zo werken we autonomer en hebben we meer aandacht voor ontwikkelingen om ons heen. Ook laat deze momentopname zien dat velen gestopt zijn met stressen en positiever zijn geworden. Zo zegt momenteel 1 op de 5 om door positieve energie gedreven te worden. Voor corona was dat slechts 1 op de 8.
- We zien ook een **coronakramp**. Denk aan pessimisme, lage bevologenheid en weinig verbondenheid. De meting laat ook zien dat op dit moment niet echt doen waar we goed in zijn. Dat past bij een periode waarin de werkomgeving (een shift naar online, thuis achter de pc) en de manier waarop het werk wordt uitgevoerd (een Zoom-conference in plaats van een workshop met collega's en/of klanten) drastisch zijn veranderd.
- We kunnen ook stellen dat het dubbelbeeld niet zozeer tegenstrijdig is, maar dat het simpelweg de **twee kanten van dezelfde crisismedaillon** laat zien. Zoals wel vaker in crisissituaties het geval is, maken mensen scherpere keuzes en gaat er een knop om.

DEEL I: HET ALGEMENE BEELD

In dit eerste deel schetsen wij het algemene beeld dat uit het onderzoek naar voren komt. We zien dat werkend Nederland de uitdagingen die het coronavirus met zich meebracht grotendeels positief heeft opgepakt. Dit heeft onder meer geleid tot een actieve herbezinning op oude en een zoektocht naar nieuwe werkvormen.

Het beeld is echter niet onverdeeld positief. Integendeel als we alle gegevens op een rijtje zetten, zien we een dubbelbeeld waarin positieve elementen van coronakracht en negatieve elementen van coronakramp elkaar afwisselen.

Als een TGV die tot stilstand is gekomen...

Hoe is het met de energie van Nederlandse werknemers ten tijde van de coronacrisis gesteld? Het beeld van een flitstrein die na het trekken aan de noodrem plotseling tot stilstand is gekomen, dringt zich op. Na van de eerste schok bekomen te zijn, kijken de reizigers verwonderd om zich heen. Om vervolgens in actie te komen om te zien of er mogelijkheden zijn om zich uit de situatie te bevrijden.

Hetzelfde zien we met het gros van werkend Nederland gebeuren. Hoewel men noodgedwongen in huis verblijft, wordt er niet bij de pakken neergezeten. Integendeel, met de blik op de buitenwereld gericht, is men niet alleen bezig er het beste van te maken, ook zoekt men massaal naar nieuwe toekomstmogelijkheden. Men staat open voor nieuwe dingen – het gebruik maken van onlinediensten bijvoorbeeld – en is meer dan ooit bereid om te leren. Mensen staan als het ware in de onderzoekstand: zij hebben de tijd en nemen de moeite om zich te herbezinnen op hun werk en op hun levensstijl. Nu men minder om handen heeft en men minder gestrest door het leven banjert, is er tijd om nieuwe mogelijkheden te verkennen. Het vertaalt zich in iets dat nog maar een jaar geleden als een utopie gold: een meer positieve en ontspannen werkhouding.

“Mensen staan in de onderzoekstand en kijken goed om zich heen naar nieuwe kansen”

Is dit feit of een wensdroom? Op basis van het onderzoek naar de ‘Energie van werkend Nederland in Coronatijd’ kunnen we met stelligheid zeggen dat het eerstgenoemde het geval is. De koele cijfers tonen aan dat werkend Nederland door de noodgedwongen pauze van de afgelopen weken beduidend fitter, zelfstandiger, creatiever en leergieriger is geworden.

Zeker niet alles is rozengeur en maneschijn

Betekent dat het alleen rozengeur en maneschijn is wat wij om ons heen zien? Zeker niet. In sommige sectoren is geen tijd om een zoektocht naar nieuwe mogelijkheden te ondernemen. Dat geldt met name voor sectoren waarin met man en macht gewerkt wordt om mensenlevens te redden en andere vitale onderdelen van de economie en samenleving overeind te houden.

Maar ook los daarvan, zien we een aantal tot somberheid stemmende tendensen. De bevologenheid om te presteren is momenteel ver te zoeken. Allicht zal men zeggen. Wanneer alles tot stilstand is gekomen, is er voor gedrevenheid geen plaats. Maar toch.

Ook hebben mensen de grootste moeite om zich in deze ongewone tijden op hun werk te focussen. Men is weliswaar overwegend positief gestemd, maar onderhuids is ook sprake van een zich snel verspreidend en venijnig pessimisme. Wat echter het meest in het oog springt als we het over negatieve tendensen hebben, is de afbrokkeling van gevoelens van onderlinge verbondenheid en vertrouwen. Niet vreemd natuurlijk, als je je collega's nauwelijks nog ziet, maar daarom niet minder zorgelijk.

Dubbelbeeld: coronakracht en coronakramp

Hiermee hebben we een belangrijke conclusie uit ons onderzoek te pakken: er sprake van een dubbelbeeld. Enerzijds zien we het verrassend positieve beeld van mensen die zich fysiek fit en ontspannen voelen. Mensen ook die zich zelfstandig en vol zelfvertrouwen door de moeilijke tijden heen worstelen. We noemen dit het beeld van coronakracht.

Anderzijds zien wij ook een minder hoopvol stemmend beeld van mensen die het gedwongen thuiswerken als zwaar en energievretend bestempelen, die te kampen hebben onderhuids groeiende gevoelens van pessimisme en die de vanouds zo solide sociale grondvesten van vertrouwen en verbondenheid met collega's in rap tempo zien afbrokkelen. We noemen dit het beeld van coronakramp.

***We werken zelfstandiger,
maar zijn minder verbonden met elkaar.***

Laten we die twee ogenschijnlijk tegenstrijdige beelden eens nader onder de loep nemen.

Coronakracht: fysiek fit, positief en vol zelfvertrouwen

Inzoomend op de lichamelijke buitenkant zien we dat werkenden zich momenteel beduidend fitter voelen dan in het pre-coronatijdperk (43% toen tegenover 50% nu). Er wordt naar hartenlust gesport (stijging van 44% naar 57%). Het percentage dat aangeeft vaak rusteloos en verkrampd te zijn, is gedaald 13% naar 8%. Daarentegen zegt een groeiende groep weinig om handen te hebben (stijging van 11% naar 18%).

De lockdownmaatregelen hebben niet alleen een positieve invloed op onze fysieke gesteldheid, maar ook op onze emotionele stemming. We zijn de klap van het om ons heen grijpende virus blijkbaar goed te boven gekomen. Respondenten tonen zich verrassend positief (stijging van positieve gevoelens van 47% naar 52%). De zelfstandigheid is naar eigen zeggen groot: de autonomie steeg maar liefst van 29% naar 49%. En het zelfvertrouwen van 52% naar 75%. Dat zijn scores die tot nu toe alleen voorbehouden waren aan goed in hun vel zittende directieleden en topmanagers. Nu zijn ze blijkbaar ook voor de 'gewone werkenden' weggelegd. Zelfs het optimisme steeg van 37% naar 41%.

***We zijn de klap van het om ons heen grijpende virus
blijkbaar goed te boven gekomen.***

Op het mentale vlak zien we dat werkenden meer dan voorheen gericht zijn op gebeurtenissen en ontwikkelingen in de buitenwereld (stijging van 58% naar 76%). Mensen verkennen en omarmen nieuwe ideeën meer dan voorheen (van 55% naar 66%) en zijn meer dan ooit bereid om te leren en te groeien (van 47% naar 58%).

	After Corona	Before Corona
Lichaam		
Ik voel me lichamenlijk fit	50%	43%
Ik sport iedere week bij elkaar een uur	57%	44%
Ik voel me rusteloos en verkrampd	8%	13%
Hart		
Autonomie	49%	29%
Zelfvertrouwen	75%	52%
Positiviteit	52%	47%
Optimisme	41%	37%

Hoofd

Aandacht voor ontwikkelingen
om me heen

76%

Nieuwsgierigheid: nieuwe
ideeën verkennen en
omarmen

66%

Werk als unieke kans zien om
te leren en te groeien

58%

58%

55%

47%

Coronakramp: pessimisme, lage bevlogenheid en weinig verbondenheid

De realiteit van werkend Nederland anno laat in deze momentopname dus een dubbelbeeld zien. Tegenover het zojuist geschetste positieve plaatje kunnen wij op grond van de onderzoeksgegevens ook een meer donker beeld schetsen.

Wederom inzoomend op de fysieke energie, zien we dat de fysieke fitheid van de helft van werkend Nederland zich niet vertaalt in een hogere mate van energie. Integendeel, slechts 11% van de respondenten zegt momenteel over meer energie te beschikken dan voorheen. Ruim de helft (52%) ontkent dat. Ruim een kwart (28%) geeft aan het thuiswerken als bijzonder zwaar te ervaren. Slechts een derde (33%) van de respondenten heeft aan het einde van de (werk)dag nog voldoende puf over. In het pre-coronatijdperk was dat nog bij 42% het geval.

Slechts een kleine groep (11%) beschikt momenteel over meer energie

Hoewel de emotionele basishouding van de meesten verrassend positief is, is er ook een snel groeiende minderheid die aangeeft 'zeer pessimistisch' over de toekomst te zijn. Het percentage van mensen die dat zeggen, is vergeleken met het pre-coronatijdperk verdrievoudigd: van 7% naar 21%. Dit betekent dat er een groeiende negatieve onderstroom van broeiend negativisme bestaat, die – net als een virus – in de (nabije) toekomst zomaar om zich heen kan grijpen en tot plotselinge stemmingswisselingen kan leiden.

Ook in mentaal opzicht is het beeld lang niet op alle punten positief. Zo is er sprake van een fors dalende bevlogenheid (van 69% naar 48%). Ook het vermogen om gefocust en zonder afleiding te werken is meer dan ooit in het gedrang gekomen (halvering van 42% naar 21%). En wat te zeggen van het vermogen om eigen sterktes in te zetten en te benutten: het percentage mensen dat aangeeft hier momenteel toe in staat te zijn, is van 63% naar 34% gedaald.

We doen op dit moment niet echt waar we goed in zijn

		After Corona	Before Corona
Hoofd	Bevlogenheid	48%	69%
	Zelfdiscipline	21%	42%
	Focus op sterktes	34%	63%
Hart	Ik ben zeer pessimistisch over de toekomst	21%	7%
Lichaam	Als ik werk voel ik mij sinds de lockdown energiever dan voorheen	11%	
	Ik ervaar thuiswerken als bijzonder zwaar	28%	
	Ik heb aan het eind van de werkdag voldoende energie	33%	
	Ik heb op mijn werk momenteel weinig omhanden	18%	
Sociaal	Verbondenheid met collega's en organisatie	46%	59%
	Door intensieve samenwerking in staat om topprestaties neer te zetten	39%	57%
	Veilige en vertrouwde werkomgeving	63%	70%

De meest negatieve tendensen zien we echter op het sociale vlak. Aangezien iedereen de afgelopen tijd is aangemoedigd om sociale distantie te bewaren, komt dat natuurlijk niet onverwacht. Maar de mate en het tempo waarmee de daling is ingezet, zijn toch wel verrassend. De gevoelens van verbondenheid met bedrijf en collega's maakten een duikeling van 59% naar 46%. Ook intensieve samenwerking staat momenteel fors onder druk (daling van 57% naar 39%). De gevoelens van veiligheid en vertrouwen in de werkomgeving vertonen eveneens een dalende tendens: van 70% naar 63%. Op het eerste gezicht toont deze daling weinig spectaculair, maar ook hier zien wij onderhuids een kwalijke tendens: het aantal respondenten dat aangeeft geen enkel vertrouwen meer te hebben is bijna verviervoudigd (stijging van 4% naar 15%).

De gevoelens van vertrouwen, verbondenheid en intensieve samenwerking hebben een forse duikeling gemaakt

Scherpere keuzen in crisistijd

Tot slot nog een algemene opmerking over het zojuist geschetste dubbelbeeld. Het is ons opgevallen dat het – doorgaans brede – midden bij de beantwoording is verdwenen om plats te maken voor meer extremere standpunten. Mensen zijn het niet langer ‘enigszins’ eens of oneens, maar ze kiezen eerder de extremen aan de positieve of de negatieve kant. Dit gebeurt overigens wel vaker in crisissituaties. Dit zijn bij uitstek gebeurtenissen die erom vragen om kleur te bekennen. En dat doet werkend Nederland op massale wijze. We kunnen dan ook stellen dat het dubbelbeeld niet zozeer tegenstrijdig is, maar dat het de twee kanten van dezelfde crisismedaillon laat zien.

DEEL 2: DEEP DIVE

Inzoomen op de energie van werkend Nederland

Na het algemene (dubbel)beeld geschetst te hebben, is het nu tijd om dieper in de materie te duiken. We doen dat enerzijds door een nader onderscheid te maken tussen een viertal energiezones en anderzijds door een blik onder de motorkap te werpen en na te gaan in hoeverre de menselijke energiebronnen op dit moment, april 2020, zijn geactiveerd.

Energiezones: we zijn massaal gestopt met stressen en positiever geworden

We roepen nogmaals het beeld van de plotseling tot stilstand gekomen TGV in herinnering. Dat is namelijk wat er momenteel gaande is. De jachtigheid en stress van de afgelopen jaren zijn verdwenen en hebben plaatsgemaakt voor een meer positieve en ontspannen manier van werken en leven. Kijk maar eens naar de ontwikkeling van de verschillende energiezones.

Als we het over menselijke energie hebben, kunnen we twee dimensies onderscheiden. De eerste, kwantitatieve dimensie heeft betrekking op de hoeveelheid en intensiteit van energie waarover men beschikt. Heb je veel energie, dan zijn je batterijen als het ware opgeladen. Dat resulteert in het feit dat je actief, alert en dynamisch bent. Wanneer je daarentegen over weinig energie beschikt, dan gebeurt het tegenovergestelde: je voelt je moe en lusteloos. Dit resulteert in passiviteit, aandachttekort en stilstand.

De tweede dimensie heeft betrekking op de kwaliteit van energie. Hierbij gaat het erom hoe je je tot de omgeving en anderen verhoudt: op een positieve dan wel negatieve wijze. Met positieve energie zit je goed in je vel. Je staat open voor nieuwe dingen, wil je het positieve verschil maken en werk je constructief met anderen samen. Met negatieve energie gebeurt

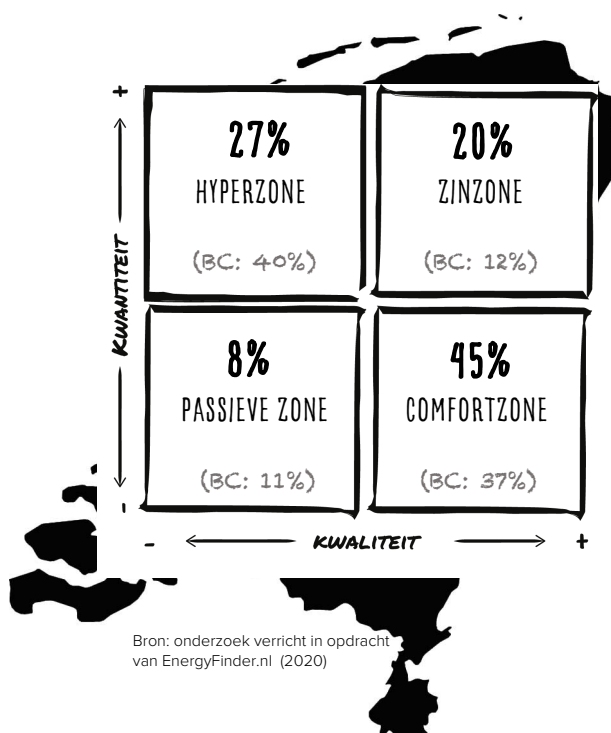
het omgekeerde. Je zit slecht in je vel en bekijkt de wereld vanuit een sombere bril. Je voelt je bedreigd en gedraagt je defensief. Je denkt vooral aan jezelf en niet aan anderen.

Wanneer we de kwantitatieve en kwalitatieve dimensie op elkaar betrekken, ontstaat een energiematrix waarin vier verschillende 'energiezones' zijn te onderscheiden:

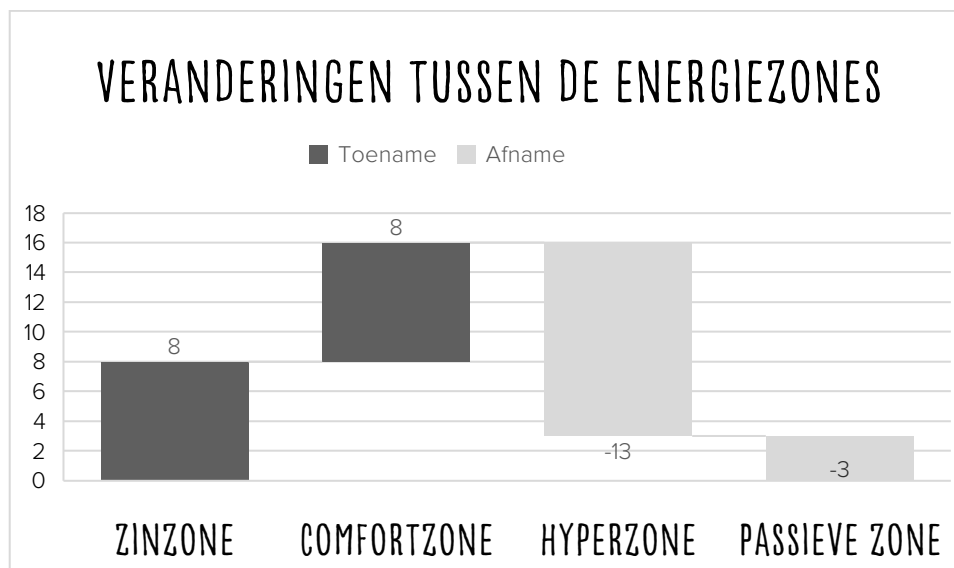
- De zinzone: hoge kwantiteit én kwaliteit
- De comfortzone: lage kwantiteit en hoge kwaliteit
- De hyperzone: hoge kwantiteit en lage kwaliteit
- De passieve zone: lage kwantiteit en hoge kwaliteit

Energiematrix met vier energiezones

ENERGIE VAN WERKEND NEDERLAND IN CORONA-TIJD
ENERGIEZONES (2020)

De afgelopen jaren zagen wij een stijging van de 'hyperzone' (linksboven in de figuur). Deze toename is momenteel abrupt gestopt. Wat heet, werkend Nederland heeft zich massaal naar de rechterkant van de figuur – naar de 'comfortzone' en 'zinzone' – verplaatst. In de onderstaande figuur zijn de verschillen grafisch weergegeven.

Wat deze omslag inhoudt? Dat velen gestopt zijn met stressen. En dat we tegelijkertijd meer ontspannen en positiever zijn geworden. Of dit een permanente of slechts een tijdelijke opleving is, valt op basis van dit onderzoek niet te zeggen. Op grond van eerdere ervaringen bij crisissituaties kunnen we wellicht wel een indicatie geven. We verkeren – zo zeggen crisisexperts – momenteel in de eerste fase na de shock: de ‘crisis honeymoon fase’.

Kijkend naar de energiezones zouden wij liever spreken van een overgang van de ‘hyperzone’ naar de ‘comfortzone’. De jachtigheid van weleer heft plaatsgemaakt voor een weldadige rust. We bekijken de wereld met frisse blikken. We zijn op zoek naar nieuwe mogelijkheden en proberen van alles uit. Daarbij voelen we ons niet in een keurslijf geperst, maar kunnen we op eigen houtje en in eigen tempo te werk gaan.

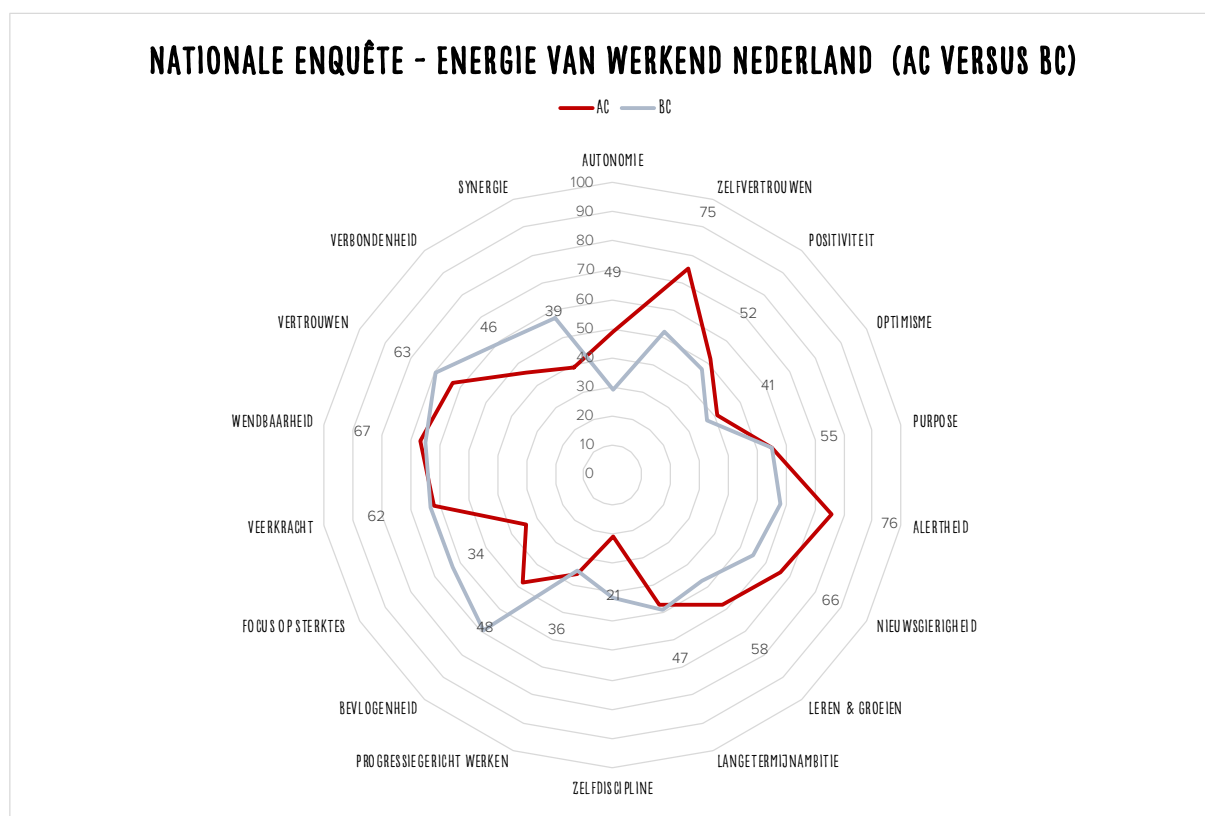
We zijn massaal gestopt met stressen

Crisisexperts laten er geen twijfel over bestaan dat de zojuist beschreven fase meestal niet langer dan een paar weken of maanden duurt. Na de crisis honeymoon volgt een fase van ontnuchtering en hernieuwde negatieve gespannenheid. Het zou mooi zijn wanneer we dat weten te voorkomen. Of sterker nog, dat we de huidige ontspannenheid weldra kunnen omzetten in productieve en positieve energie.

Energiebronnen

Welke dynamiek gaat er achter de zojuist vermelde energiezones schuil? Die vraag kunnen we beantwoorden door als het ware onder de motorkap te kijken en na te gaan in hoeverre de verschillende energiebronnen door werkend Nederland zijn geactiveerd.

Waar halen wij onze energie vandaan? Wat bepaalt of we veel of weinig energie hebben? Of we positief of negatief gestemd zijn? Uit wetenschappelijk onderzoek is gebleken dat er meerdere energiebronnen bestaan. Deze zijn te verdelen in emotionele, mentale en sociale energiebronnen. In het onderstaande spindigram staan de scores op deze energiebronnen vermeld. Tevens is een vergelijking gemaakt met de meting BC. Voor meer informatie kun je terecht op energyfinder.nl/activ

Als we de bovenstaande figuur bekijken, zien wij een aantal opmerkelijke verschuivingen met betrekking tot de periode voor de coronacrisis:

- De emotionele energiebronnen – en dan met name autonomie en zelfvertrouwen – zijn in (veel) hogere mate geactiveerd dan voorheen
- De mentale energiebronnen laten een dubbel beeld zien. Als het gaat om aandacht voor de buitenwereld, dan zien we – met uitzondering van de energie die ontleend wordt aan het hebben van een ‘purpose’ – eveneens een forse toename zien. Als het gaat om de focus op ambities, zelfdiscipline, bevologenheid en het gebruik maken van sterktes zien wij juist een forse daling optreden.

Inzoomen op verschillen naar functies, contractvorm en sectoren

We gaan nog een stapje verder en kijken naar eventuele verschillen tussen diverse soorten functies, arbeidscontracten en sectoren. Daarbij werken wij aan de hand van een Energie Index Score die op basis van de gemiddelde scores op de vragen uit het onderzoek is berekend. De algemene Energie Index Score bedraagt momenteel 63% en dat is een stuk hoger dan vóór corona (BC: 54%). Hieronder zie je de scores per functie, vorm van arbeidscontract of sector.

--- Disclaimer---

Nog een kleine waarschuwing hierbij: als gevolg van de betrekkelijk kleine steekproef die wij bij dit onderzoek hebben gebruikt, bedraagt de foutmarge bij de uitsplitsingen 10%. Dit betekent dat de hier vermelde uitkomsten 10% hoger of lager kunnen uitvallen. Dit geldt trouwens uitsluitend voor dit gedeelte van het onderzoek.

Functie

De afgelopen jaren zagen wij stevast grote energiever verschillen tussen hoger management, middenmanagement, staf en ondersteuning en uitvoerend personeel. Hogere management scoorde vanouds beduidend hoger dan middenmanagement en staf, en deze scoorden op hun beurt weer hoger dan het uitvoerend personeel. Op het eerste gezicht is een die volgorde weinig veranderd, maar bij nader inzien blijkt dat de verschillende functiegroepen naar elkaar toe zijn gekropen. Zoals uit de onderstaande tabel blijkt, heeft er als het ware een nivellering van energiever verschillen plaatsgevonden als we kijken naar de Energie Index Scores:

	AC	BC
Hoger management/directie	71%	81%
Middenmanagement	64%	64%
Staf/ondersteuning	63%	54%
Uitvoerend met klantcontact	63%	44%
Uitvoerend zonder klantcontact	49%	40%

Heeft die nivellering te maken met het feit dat iedereen momenteel in hetzelfde bootje zit? Wij weten het niet. Naar de reden van de geschetste nivellering kunnen wij slechts gissen.

Arbeidscontract

Er is de afgelopen tijd veel gezegd en geschreven over de aan het licht tredende verschillen tussen werkenden met een vaste aanstelling en mensen die het van flexwerk moeten hebben. Het energieverval wordt bevestigd in de onderstaande tabel. Het energieverlies van mensen met een vaste aanstelling is vrijwel nihil. De energie van mensen met een flexbaan (uitzendkrachten of gedetacheerden) laten daarentegen een forse daling zien. Dat dit niet geldt voor de groep ZZP-ers bevreemdt ons. Waarschijnlijk is de verklaring hiervoor dat in de steekproef van dit onderzoek vooral kenniswerkers met een hogere opleiding zijn opgenomen.

	AC	BC
Vast	66%	68%
Uitzend/Detachering	47%	61%
ZZP	59%	51%

Sectoren

Hoe zien de verschillen tussen sectoren eruit? We zullen hierover de komende weken nog vaker publiceren, maar hier alvast de eerste gegevens. Op basis van de onderzoeksresultaten kunnen we drie groepen onderscheiden: sectoren die tot de energieke koplopers behoren, middenmotors en energieverliezers. Tot de koplopers behoren naast installatie (de afgelopen jaren steevast hoog scorend) en industrie ook de zorg. Tot de energieverliezer van de coronacrisis behoort de retail. Daar was het voorheen al kommer en kwel en de situatie is daar bepaald niet verbeterd.

Energieke koplopers		Middenmotors		Energieverliezers
70% en meer		Tussen 60 en 70%		Lager dan 60%
Installatie	73%	ICT	65%	Retail 56%
Zorg	71%	Zakelijke dienstverlening 65%		
Industrie	70%	Onderwijs 62%		
		Transport 62%		
		Overheid 61%		

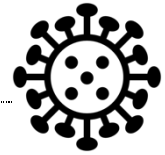
Voelt werkend Nederland zich gesteund?

Voelt werkend Nederland zich gesteund door leidinggevenden, collega's en de organisatie waar zij werken? Het antwoord op deze vraag is niet bepaald jubelend. Slechts iets meer dan een derde (36%) zegt zich gesteund te voelen door zijn of haar dat de leidinggevende. Bijna een kwart (22%) ontkent dit. Van de kant van collega's in het team ondervindt men blijkbaar iets meer steun (40% zegt dat dit zo is, 16% ontkent dit). En de organisatie waarvoor men werkt, stimuleert die tot het inslaan van nieuwe wegen? Iets meer dan vier op de tien (41%) beaamt dit, maar bijna een kwart (23%) zegt dat daar geen sprake van is.

Zitten werkenden wel op steun en stimulering te wachten? Afgaande op de betrekkelijk hoge scores op de vraag of men in staat is om met eigen prestaties het positieve verschil te maken, kun je hierover je twijfels hebben. Maar liefst 50% zegt zelf dat verschil te kunnen maken. Slechts een minderheid van 11% zegt dat dit niet zo is.

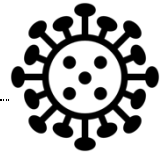
Het eerdere beeld van autonome werkenden die vol zelfvertrouwen aan de slag zijn om het verschil te maken, wordt hiermee bevestigd. Om dit te toetsen hadden we een herhaalvraag ingebouwd. Of men sinds de lockdown zelfstandiger is gaan werken. Een volmondig ja klinkt bij 44% van de werkenden. Als je daar degenen bij optelt die het er 'enigszins mee eens' zijn, kom je zelfs uit op 65%.

CONCLUSIES EN OVERWEGINGEN

- **We leven in een bijzondere tijd:** Een tijd tussen ‘niet meer’ en ‘nog niet’. Een tijd waarin velen van ons niet naar kantoor kunnen om te werken maar dit vanuit huis moeten doen. Waarin het zoeken is naar nieuwe manieren om met veel positieve energie een bijdrage te leveren aan je team, organisatie en klanten. Deze zoektocht is in volle gang, zo laat dit onderzoek zien. **Het leidt tot een dubbelbeeld.** We zien zowel coronakracht als coronakramp.
- De **‘anderhalvemeter-economie’ heeft veel impact** op onze werkbeleving en we hebben energie nodig om ons aan te passen. Daarom is het een positief teken aan de wand dat werkend Nederland ‘After corona’ **minder last heeft van negatieve energie** dan ‘Before corona’.
- **We zijn gestopt met stressen en positiever geworden,** zo zagen we aan de hand van de energiezonematrix: op dit moment bevindt 1 op de 5 (20%) werkenden zich in de zinzone waar mensen met veel positieve energie aan de slag zijn. Dit was 1 op de 8 (12%). We zagen dat de hyperzone (veel energie maar overwegend negatief) met een derde deel is gekrompen (van 40% tot 27%) en niet langer de grootste groep omvat. Dat is nu de comfortzone die gestegen is van 37% naar 45%.
- **De tijd waarin we nu leven kan het beste in mensen naar boven brengen.** Nu zekerheden lijken te zijn verdwenen en er tegelijkertijd nieuwe kansen zijn, is het zaak om te bedenken wat je echt wil en wat je eigenlijk tegenhoudt. De hogere scores op emotionele energie (Wil ik het? Kan ik het?) zijn in dit verband een positief teken. We zullen positieve energie nodig hebben om de aanstaande economische crisis te overwinnen en om daadwerkelijk aan een nieuwe toekomst te bouwen.
- In aanvullende interviews kregen we enthousiaste verhalen te horen van professionals uit **vitale sectoren** als zorg en onderwijs. Men vertelt over de zware tijd die het is geweest. Maar ook over het feit dat vakmanschap weer centraal stond. Dat problemen te lijf werden gegaan met nieuwe technologische middelen. Dat de saamhorigheid op de werkvloer groeide. Maar vooral ook dat men – hoe moeilijk en zwaar het soms ook was – betekenis en bevrediging aan het harde werken ontleende, omdat men positieve impact wist te maken. Laat dit een inspirerend voorbeeld zijn om het werkvuur ook in andere sectoren te ontsteken. En laten we alsjeblieft na de afgelopen ‘crisis honeymoon’ niet terugvallen in oude gewoonten. Laten we een stap verder zetten om met meer zelfstandigheid, verbinding én competentie aan het werk te gaan.

HET ONDERZOEK

EnergyFinder verricht al jaren onderzoek naar menselijke energie in teams en in organisaties. Daartoe hebben wij een uniek meetinstrument ontwikkeld, dat in meerdere publicaties uitvoerig is beschreven.

Jaarlijks verrichten wij ook een Nationale Enquête naar de energie van werkend Nederland. Wij doen dit vanuit de overtuiging dat energie de beste indicator en voorspeller van succes is. Als mensen over positieve energie beschikken, zijn ze tot de meest buitengewone dingen in staat. Dit is niet alleen een ervaring en een geloof, maar het berust ook op een koele wetenschappelijke logica.

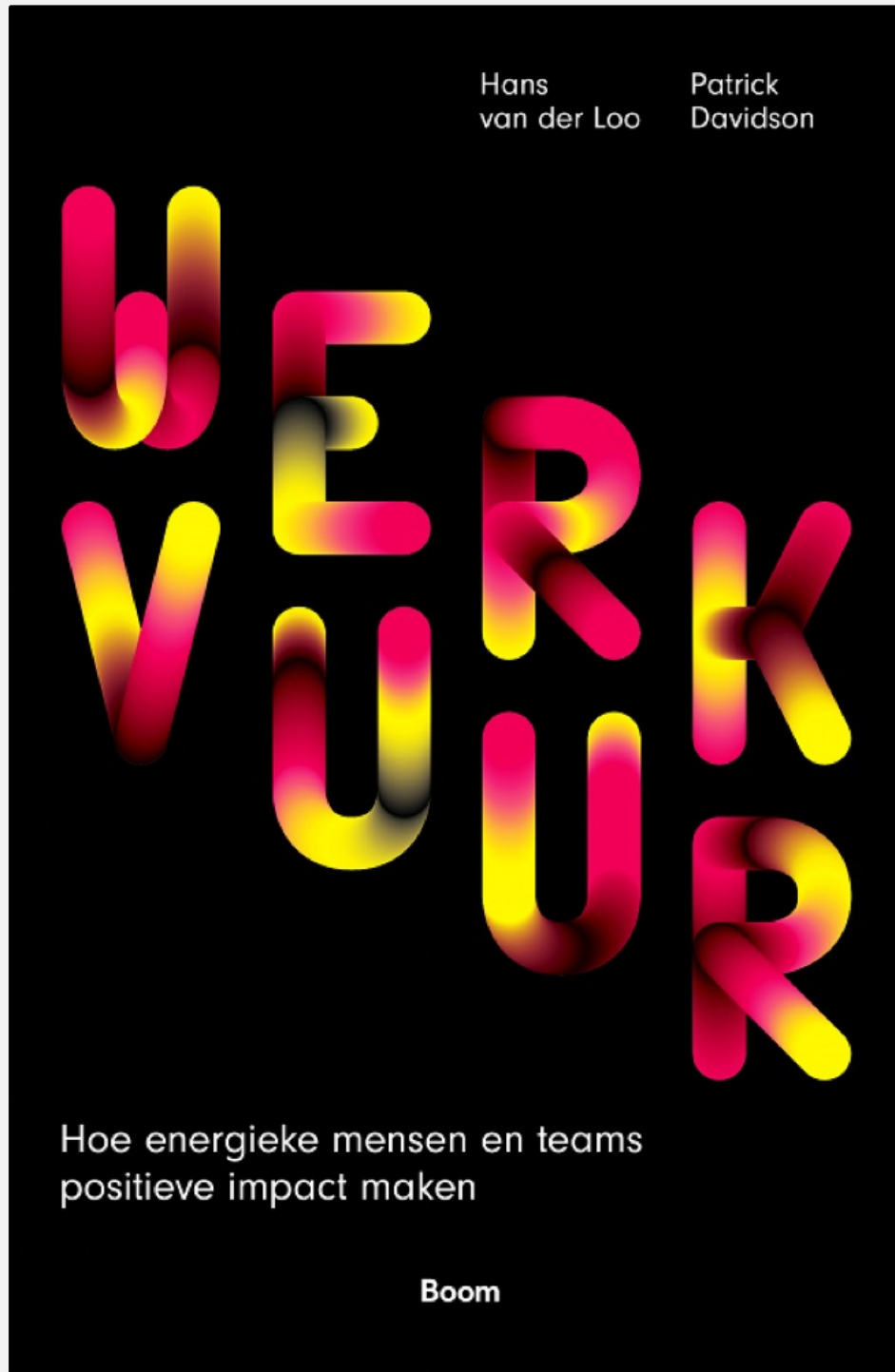
Om de energie van werkend Nederland ten tijde van de coronacrisis te peilen, hebben wij via sociale media in de derde week van april 2020 een appel gedaan om de survey in te vullen.

Het aantal geldige responsen bedroeg uiteindelijk 417. Dat lijkt een relatief kleine steekproef, maar doordat wij grotendeels dezelfde vragen al jaren stelden in eerdere onderzoeken, en we inmiddels over een flinke database van meer dan 35.000 respondenten beschikken, vormde de geringe omvang geen handicap om generaliseerbare uitspraken te doen. Hiervoor moesten met de hulp van experts enkele statistische wegingstechnieken worden toegepast (waaronder 'post-stratificatie'). Waar nodig hebben wij in de tekst de eventueel daaruit voortvloeiende foutenmarges vermeld.

HET STANDAARDWERK OVER WERK & ENERGIE:

Werkvuur: hoe energieke mensen & teams positieve impact maken

(Boom Uitgevers 2019). Met gratis e-book.

NATIONALE ENQUÊTE: ‘DE ENERGIE VAN WERKEND NEDERLAND IN CORONATIJD’

REACTIES OP DIT WHITEPAPER

“Toen de trein abrupt tot stilstand kwam, kwam er in het begin veel adrenaline los om de boel op gang te houden. Nu pas wordt het tijd om over structureler invulling na te denken in het nieuwe tijdperk.”

HUGO WEGBRANS, Global Chief Broking Officer bij Aon

“Het dubbelbeeld verbaast mij niet. Bij geluksonderzoek zie je geluk en ongeluk meestal samen gaan. Het zijn twee onafhankelijke factoren. Neem bijvoorbeeld een scheiding. Dan ben je enerzijds blij dat je van je partner af bent. Maar anderzijds is het wel erg alleen als je thuis komt. Het gaat altijd om de balans tussen positieve en negatieve effecten.”

AD BERGSMA, psycholoog, auteur van het Handboek Werkgeluk en als onderzoeker verbonden aan de Erasmus Happiness Economics Research Organisation.

“Ik zie het dubbelbeeld uit dit onderzoek ook terug bij de individuele werkenden/ondernemers die ik spreek: de ene dag kansen zien en de andere dag geen perspectief.”

JUDITH TIELEN, Tweede Kamerlid voor de VVD (SZW: werken en geld verdienen)

“De crisis bezorgde veel werknemers in één klap, door het gedwongen thuiswerken, de kans om autonomer te werken. Before corona wilden we autonoom werken. En After corona blijken we elkaar te missen. Dit onderzoek laat zien dat het tijd is om te werken aan nieuwe verbindingen op het werk.”

FOLKERT HERSMAN, HR-adviseur bij De Nederlandsche Bank

“De in dit onderzoek aangetoonde coronakracht (energie, autonomie en zelfvertrouwen) is keihard nodig om bij het weer openen van de economie aan de slag te kunnen met nieuwe vormen van bedrijvigheid. Hopelijk blijft werkend Nederland deze kracht tonen.”

JUDITH TIELEN, Tweede Kamerlid voor de VVD (SZW: werken en geld verdienen)

“Dit onderzoek is een nuttige momentopname die laat zien wat onze eerste reactie is op de crisis. Ons leven bestaat uit economische en gedragscycli: eerst ‘onderdrijven’ we de omstandigheden, die we later juist overdrijven. We staan aan het begin van het begin: de aanvang van een strenge winter. Houd de lente, die we in 2023/2024 weer mogen ervaren, voor ogen.”

BAS KODDEN - Nyenrode Business Universiteit

“Het nieuwtje is eraf, de eerste video-conferenties waren leuk, de eerste video borrels ook. Er komt nu wel een moment dat mensen zat worden van deze nieuwigheid en zoeken naar meer balans.”

HUGO WEGBRANS, Global Chief Broking Officer bij Aon

“Wat betekent dit alles voor de waarde van werken die mensen nu anders ervaren? Daar ben ik nieuwsgierig naar!”

JUDITH TIELEN, Tweede Kamerlid voor de VVD (SZW: werken en geld verdienen)

“Mensen passen zich snel aan, zo blijkt weer. De nieuwe manier van werken, met veel online-afstemming brengt een ongekende snelheid met zich mee. Dat geeft energie maar is ook vermoeiend. Het is zoeken naar balans zodat je wel ruimte in blijft bouwen voor reflectie.”

HUGO WEGBRANS, Global Chief Broking Officer bij Aon

“Het geschetste dubbelbeeld zien wij ook terug in een Coronamonitor die we momenteel laten lopen. Daarin zien we dat het wegvallen van de werkdruk in veel sectoren duidelijk positieve effecten heeft op mensen. De autonomie neemt toe, je mag het allemaal zelf doen. De hang naar lichamelijke fitheid zie je om je heen op straat. Anderzijds daalt het werkgeluk en bestaan er ook negatieve sentimenten als het gaat om de toekomst.”

ARIE PIETER VELDHOEN, aanvoerder van de MonitorGroep

“De nieuwe manier van werken levert ook weer nieuwe vragen op, zo laat dit onderzoek zien. Hanteert iedereen hetzelfde tempo? Zien we nog wel wie er buitensporig veel op het bord krijgt?”

HUGO WEGBRANS, Global Chief Broking Officer bij Aon

“Dit onderzoek laat zien dat mensen zich in een crisis snel aanpassen. Het is nu belangrijk om in die nieuwe situatie duidelijke grenzen aan te brengen. Werk kan ook uit.”

THIJS LAUNSPACH, psycholoog, auteur en columnist bij AD

“Onverzettelijkheid en kwetsbaarheid gaan hand in hand. Dit onderzoek toont dit opnieuw mooi aan. Beide tegenpolen zijn nodig.”

BAS KODDEN - Nyenrode Business Universiteit

FUTURE OF WORK TODAY

Doe mee aan het ontwikkelen van een toekomstvisie op het werk.

Mede op basis van de resultaten van dit onderzoek starten wij binnenkort een liefst zo breed mogelijk platform om een (online) visie op de toekomst van het werk te ontwikkelen.... De toekomst is vandaag al begonnen.

Interesse om mee te doen? Meld je aan en doe mee. Je krijgt dan zo spoedig informatie toegestuurd.

CONTACT

PATRICK DAVIDSON

T 06 26 54 07 35 | E PATRICK@ENERGYFINDER.NL

HANS VAN DER LOO

T 06 52 53 71 15 | E HANS@ENERGYFINDER.NL

WWW.ENERGYFINDER.NL

ENERGY *finder*